

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie,
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu
z dnia 2017 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
1.	Siedlisko przyrodnicze 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic (<i>Charetea</i>)	1) H01.08 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych		Ad. 1-3. Zanieczyszczenia wód i antropogeniczne przyspieszenie eutrofizacji, w wyniku niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej, dopływu wód ze zdegradowanych torfowisk lub w wyniku nieskanalizowanej rekreacji na brzegach jezior powoduje degradację jezior. Może zachodzić także za pośrednictwem zasilających jeziora wód podziemnych.
		2) H01.05 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem 3) H01.09 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych		
			1) G01 – sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) F02.03 – wędkarstwo 3) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych 4) U – nieznane zagrożenie lub	Ad. 1. Nadmierna i nieskanalizowana rekreacja na brzegach wód może powodować niszczenie strefy brzegowej jezior, roślinności szuwarowej i litoralnej. Ad. 2. Nadmierne wędkarstwo może powodować naruszanie strefy brzegowej i litoralnej w wyniku wydeptywania roślinności, nielegalnej budowy kładek i pomostów oraz wzmoczenie eutrofizacji akwenów w wyniku zanęcania. Ad. 3. Nadmierne lub niewłaściwe użytkowanie rybactwa i wędkarskie może powodować ograniczanie udziału ryb drapieżnych, a dominację karpiowatych i za pośrednictwem ryb

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			nacisk	
2.	Siedlisko przyrodnicze 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion, Potamion</i>	1) H01.08 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych 2) H01.05 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem 3) H01.09 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych		<p>wpływać negatywnie na stan całego ekosystemu. Połowy ryb z użyciem sieci ciągnionych, mogą niszczyć łąki ramienicowe.</p> <p>Ad. 4. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania siedliska.</p> <p>Ad. 1-3. Zanieczyszczenia wód i antropogeniczne przyspieszenie eutrofizacji, w wyniku niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej, dopływu wód ze zdegradowanych torfowisk lub w wyniku nieskanalizowanej rekreacji na brzegach jezior powoduje degradację jezior. Może zachodzić także za pośrednictwem zasilających jeziora wód podziemnych. Przyspieszony zanik starorzeczy odciętych od głównego nurtu rzeki w wyniku dawniejszych prac regulacyjnych.</p>
			1) G01 – sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) F02.03 – wędkarstwo 3) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych 4) U – nieznane zagrożenie lub nacisk	<p>Ad. 1. Nadmierna i nieskanalizowana rekreacja na brzegach wód może powodować niszczenie strefy brzegowej jezior, roślinności szuwarowej i litoralnej.</p> <p>Ad. 2. Nadmierne wędkarstwo może powodować wydeptywanie, naruszanie strefy brzegowej i litoralnej w wyniku nielegalnej budowy kładek i pomostów oraz wzmożenie eutrofizacji akwenów w wyniku zanęcania.</p> <p>Ad. 3. Nadmierne lub niewłaściwe użytkowanie rybactwa może powodować ograniczanie udziału ryb drapieżnych, a dominację karpiowatych i za pośrednictwem ryb wpływać negatywnie na stan całego ekosystemu.</p> <p>Ad. 4. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania siedliska.</p>
3.	Siedlisko przyrodnicze 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	1) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych		<p>Ad. 1-2. Negatywny wpływ na stan ekosystemów jeziorok dystroficznych wywiera użytkowanie wędkarskie i rybactwo.</p> <p>Ad. 3-4. W przypadku wykorzystywania do wędkowania dochodzi do niszczenia, uszkodzenia i zaśmiecania torfowej strefy okalającej.</p>

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		2) F02.03 – wędkarstwo 3) G05.01 – wydeptywanie, nadmierne użytkowanie 4) H05.01 – odpadki i odpady stałe		
			J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	Konserwowanie rowów odwadniających kompleksy torfowe stanowi potencjalne zagrożenie dla siedliska.
4.	Siedlisko przyrodnicze 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	1) H01.08 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych 2) H01.05 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem 3) H01.09 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych 4) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk		Ad. 1-3. Degradacja siedliska następuje w wyniku zanieczyszczenia wód, w tym powodowanego nadmiarem biogenów, nadmierną trofią wód rzecznych, oraz nadmiernym rozwojem fitoplanktonu w jeziorach, przez które przepływają rzeki włosienicznikowe. Skutkuje to brakiem wolnego dwutlenku węgla w wodach rzek i tym samym zaburza warunki rozwoju gatunków typowych dla siedliska. Spływ drobnocząsteczkowych osadów z terenów rolniczych prowadzi do zamulania powodującego kolmatację osadów dennych. Ad. 4. Zagrożenie dla siedliska stanowi także brak ciągłości ekologicznej, ograniczający występowanie gatunków typowych.
			1) J02.02 – usuwanie osadów (mułu...) 2) J02.03 – regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych 3) M01 – zmiana czynników	Ad. 1-2. Potencjalne zagrożenie stanowi pogłębianie lub odmulanie rzek oraz ingerencja w naturalne procesy korytowe, w tym w naturalną dynamikę występowania rumoszu drzewnego, pod wpływem którego naturalnie powstaje zróżnicowanie koryta rzeczного. Ad. 3-4. Zmiany klimatyczno-hydrologiczne, kumulacja biogenów w osadach dennych lub nie w pełni poznane procesy, zarówno naturalne jak i wywoływane pośrednio działalnością człowieka, mogą powodować obniżanie zasilania rzek przez wody podziemne

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			abiotycznych 4) G05 – inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka 5) G01.01.02 – niemotorowe sporty wodne 6) U – nieznane zagrożenie lub nacisk	
5.	Siedlisko przyrodnicze 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 3) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 4) G05.07 – niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak		i prowadzić do niewłaściwej jakości wód hyporeicznych. Ad. 5. Nieuporządkowana turystyka kajakowa, w przypadku wzrostu jej natężenia, może powodować naruszanie dna, brzegów i roślinności rzek podczas spływów. Ad. 6. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania siedliska.
			U – nieznane zagrożenie lub nacisk	Ad. 1-3. W wyniku naturalnej sukcesji roślinności, spowodowanej zaniechaniem użytkowania muraw, dochodzi do zmian składu gatunkowego siedliska i jego przekształcania w kierunku zbiorowisk łąkowych, zaroślowych a docelowo leśnych. Ad. 4. Niewłaściwie rozpoznanie siedliska może skutkować niewłaściwym sposobem jego użytkowania i ochrony. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania siedliska
6.	Siedlisko przyrodnicze 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 3) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 4) K02.02 – nagromadzenie materii organicznej 5) G05.07 – niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak		Ad. 1-4. Zagrożenie dla siedliska stanowi niewłaściwe użytkowanie, w szczególności pozostawienie pokosu na powierzchni łąki – warstwa martwej materii organicznej uniemożliwia wzrost części gatunków w kolejnych sezonach wegetacyjnych, a nawet w przypadku jej rozdrobnienia, powoduje eutrofizację i zubożenie gatunkowe. W wyniku braku użytkowania następuje przekształcenie siedliska w wilgotne ziołorośla lub zarastanie krzewami i drzewami. Ad. 5. Koszenie niewłaściwym sprzętem powoduje uszkodzanie podłoża i runi.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			1) A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja 2) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	Ad. 1. Zbyt intensywne lub zbyt niskie koszenia mogą prowadzić do utraty różnorodności biologicznej siedliska. Ad. 2. Odtwarzanie i konserwacja zarośniętych rowów może potencjalnie prowadzić do zmiany stosunków wodnych.
7.	Siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) UWAGA: W CHWILI OBECNEJ NIE MA TEGO PRZEDMIOTU OCHRONY W SDF ALE TRWA PROCEDURA ZMIANY	X – brak zagrożeń lub nacisków		Nie stwierdzono zagrożeń.
			1) A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja 2) J02.02 – usuwanie osadów (mułu...) 3) U – nieznane zagrożenie lub nacisk	Ad. 1-2. Potencjalnie zagrożenie dla siedliska stanowi jego niszczenie podczas wykonywania prac utrzymaniowych wód lub prac „porządkujących” teren (np.: intensywne wykaszanie, ingerencja w strefę korzeniową, zdzieranie darni, zasypywanie namułami wydobywanymi z koryt cieków. Ad. 3. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania siedliska.
8.	Siedlisko przyrodnicze. 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 3) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 4) K02.02 – nagromadzenie materii organicznej		Ad. 1-4. Zagrożenie dla siedliska stanowi niewłaściwe użytkowanie, w szczególności pozostawienie pokosu na powierzchni łąki – warstwa martwej materii organicznej uniemożliwia wzrost części gatunków w kolejnych sezonach wegetacyjnych, a nawet w przypadku jej rozdrobnienia, powoduje eutrofizację i zubożenie gatunkowe. W wyniku braku użytkowania następuje przekształcenie siedliska w wilgotne ziołorośla lub zarastanie krzewami i drzewami.
			A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja	Zbyt intensywne lub zbyt niskie koszenia mogą prowadzić do utraty różnorodności biologicznej siedliska.
9.	Siedlisko przyrodnicze 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) I01 – obce gatunki		Ad. 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska wywierają funkcjonujące odwodnienia oraz obecność inwazyjnego gatunku obcego – tawuły kutnerowatej (<i>Spiraea tomentosa</i>).

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		inwazyjne		
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	Ad. 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska mogą wywierać: - zmiany stosunków wodnych, w tym wahania warunków wodnych, - konserwowanie rowów odwadniających.
10.	Siedlisko przyrodnicze 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) I01 – obce gatunki inwazyjne		Ad. 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska wywierają funkcjonujące odwodnienia oraz obecność inwazyjnego gatunku obcego – tawuły kutnerowatej (<i>Spiraea tomentosa</i>).
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	Ad. 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska mogą wywierać: - zmiany stosunków wodnych, w tym wahania warunków wodnych, - konserwowanie rowów odwadniających.
11.	Siedlisko przyrodnicze 7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych		Zmiana stosunków wodnych prowadzi do przesuszenia siedliska i jego zarastania drzewami.
			1) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych 2) I01 – obce gatunki inwazyjne	Ad. 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska mogą potencjalnie wywierać: - konserwowanie rowów odwadniających, - inwazja gatunku obcego – tawuły kutnerowatej (<i>Spiraea tomentosa</i>).
12.	Siedlisko przyrodnicze 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 3) G05.07 – niewłaściwie		Ad. 1-2. Funkcjonujące rowy odwadniające zakłócają przesiąkanie wód podziemnych przez torfowisko. Zakłócenia warunków wodnych w połączeniu z zaprzestaniem koszenia prowadzi do uruchomienia procesu sukcesji, przejawiającego się m.in. ekspansją trzciny, wkraczaniem ziołorośli, zarastaniem siedliska drzewami. Ad. 3. Koszenie niewłaściwym sprzętem powoduje uszkodzenie

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		realizowane działania ochronne lub ich brak		podłoża i runi.
			I01 – obce gatunki inwazyjne	Inwazja gatunku obcego – tawuły kutnerowatej (<i>Spiraea tomentosa</i>) – może potencjalnie wywierać negatywny wpływ na stan siedliska.
13.	Siedlisko przyrodnicze 9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) I02 – problematyczne gatunki rodzime 3) I01 – obce gatunki inwazyjne		Ad. 1-2. Fragmentacja naturalnego areалу występowania siedliska przez sztuczne drzewostany leśne zbudowane z gatunków obcych ekologicznie. Rezultatem wprowadzonych w wyniku dawnej gospodarki leśnej gatunków obcych ekologicznie, w tym sosny (w przypadku jej dominacji w drzewostanie) na siedliskach kwaśnych buczyn, mogą być płaty o charakterze borów mieszanych z bukiem (<i>Pino-Quercetum fagetosum</i>), różnego rodzaju leśne zbiorowiska zastępcze z dominacją gatunków borowych, porębowych lub nawet ruderalnych w runie, a nawet lasy do złudzenia przypominające świeże bory sosnowe (<i>Leucobryo-Pinetum</i>), co w wielu kompleksach leśnych Polski Północnej skutecznie zatarło obraz pierwotnego areалу buczyn. Ad. 3. Wnikanie do składu gatunkowego zespołów roślinnych gatunków obcego pochodzenia, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>).
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Deficyt martwego drewna.
14.	Siedlisko przyrodnicze 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) I01 – obce gatunki inwazyjne		Ad. 1. Fragmentacja naturalnego areálu występowania siedliska przez sztuczne drzewostany leśne gatunków obcych ekologicznie. Ad. 2. Wnikanie do składu gatunkowego zespołów roślinnych gatunków obcego pochodzenia, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>).
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Deficyt martwego drewna.
15.	Siedlisko przyrodnicze 9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) I02 – problematyczne		Ad. 1-2. Fragmentacja naturalnego areálu występowania przez sztuczne drzewostany leśne gatunków obcych ekologicznie. Ad. 3. Wnikanie do składu gatunkowego zespołów roślinnych gatunków obcego pochodzenia, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>).

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		gatunki rodzime 3) I01 – obce gatunki inwazyjne		
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Deficyt martwego drewna.
16.	Siedlisko przyrodnicze 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) I02 – problematyczne gatunki rodzime 3) I01 – obce gatunki inwazyjne		Ad. 1-2. Fragmentacja naturalnego areálu występowania przez sztuczne drzewostany leśne gatunków obcych ekologicznie. Ad. 3. Wnikanie do składu gatunkowego zespołów roślinnych gatunków obcego pochodzeniaowego (<i>Impatiens parviflora</i>).
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Deficyt martwego drewna.
17.	Siedlisko przyrodnicze 9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) I02 – problematyczne gatunki rodzime 3) I01 – obce gatunki inwazyjne		Ad. 1-2. Fragmentacja naturalnego areálu występowania przez sztuczne drzewostany leśne gatunków obcych ekologicznie. Ad. 3. Wnikanie do składu gatunkowego zespołów roślinnych gatunków obcego pochodzenia, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>).
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Deficyt martwego drewna.
18.	Siedlisko przyrodnicze 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-	I01 – obce gatunki inwazyjne		Negatywny wpływ na stan siedliska wywiera inwazja tawuły kutnerowatej (<i>Spiraea tomentosa</i>).
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich,	Ad. 1-2. Negatywnie mogą oddziaływać zmiany stosunków wodnych oraz konserwowanie rowów odwadniających.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			ujściowych, bagiennych	
19.	Siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	1) G01 – sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) H05.01 – odpadki i odpady stałe 3) K04.03 – zawleczone choroby (patogeny mikrobowe)		Ad. 1-3. Zaśmiecenie i lokalne niszczenie siedliska w wyniku rekreacji na brzegach jezior i wzdłuż rzek oraz w wyniku prac utrzymaniowych cieków i rowów.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) J02.02 – usuwanie osadów (mułu...)	Ad. 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska mogą wywierać zmiany stosunków wodnych, w tym w wyniku odmulniania cieków i rowów oraz ingerencji w sąsiadujące cieki, w tym prac utrzymaniowych.
20.	Siedlisko przyrodnicze 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) M01 – zmiana czynników abiotycznych		Ad. 1-2. Zanik pokrywy porostowej, najprawdopodobniej związany z depozycją azotu z powietrza oraz z procesami naturalnych przemian ekosystemów leśnych.
			U – nieznane zagrożenie lub nacisk	Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania siedliska.
21.	6216 Sierpowiec błyszczący (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	X – brak zagrożeń lub nacisków		Nie stwierdzono zagrożeń.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) M01 – zmiana czynników abiotycznych 3) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Ad. 1-2. Długookresowe oddziaływania na wody podziemne, w tym ograniczenie ich alimentacji, ich pobory, bądź zmiany hydrologiczno-klimatyczne mogą prowadzić do zakłóceń zasilania torfowisk wodami podziemnymi objawiającego się ich przesuszeniem. Ad. 3. Zagrożeniem może być zarośnięcie torfowiska drzewami i krzewami, do czego może dojść w konsekwencji przesuszenia.
22.	1831 Elisma wodna	X – brak zagrożeń lub nacisków		Nie stwierdzono zagrożeń.

Lp.	Przedmiot ochrony <i>(Luronium natans)</i>	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.03 – eutrofizacja (naturalna) 3) G01 - sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze	Ad. 1-3. Negatywny wpływ na stan gatunku może powodować zmiana trofii lub poziomu wody w jez. Łowiska oraz wzrost presji rekreacyjnej na akwen.
23.	1903 Lipiennik Loesela <i>(Liparis loeselii)</i>	X – brak zagrożeń lub nacisków		Nie stwierdzono zagrożeń.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) M01 – zmiana czynników abiotycznych 3) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Ad. 1-3. Długookresowe oddziaływania na wody podziemne, w tym ograniczenie ich alimentacji, ich pobory bądź zmiany hydrologiczno-klimatyczne mogą prowadzić do zakłóceń zasilania torfowisk wodami podziemnymi objawiającego się ich przesuszeniem, a w dalszej kolejności zarastaniem krzewami i drzewami.
24.	1324 Nocek duży <i>(Myotis myotis)</i>	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze powoduje brak możliwości pełnego zidentyfikowania zagrożeń.
			1) A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych 2) E06.02 – odbudowa, remont budynków 3) G05.04 – wandalizm	Ad. 1. Stosowanie oprysków insektycydami może ograniczać zasobność bazy żerowiskowej nocy i przyczyniać się do podtruwania organizmów nietoperzy. Ad. 2. Zagrożenie dla gatunku może spowodować remont zamku w Niemieńsku lub strychu w Głusku, gdzie występują kolonie nocka, w szczególności zablokowanie wlotów nietoperzy, zmiana charakteru otoczenia obiektu, w tym jego oświetlenia. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania kryjówek rozrodczych nietoperzy. Ad. 3. Zagrożeniem może być wandalizm – płoszenie nietoperzy w koloniach rozrodczych lub w rozproszonych miejscach zimowania.
25.	1337 Bóbr europejski <i>(Castor fiber)</i>	X – brak zagrożeń lub nacisków		Nie stwierdzono zagrożeń.
			1) F03.02 – pozyskiwanie /	Ad. 1-2. Zagrożeniem może być nielegalne zabijanie osobników

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			usuwanie zwierząt (lądowych), 2) F03.02.03 – chwytanie, trucie, kłusownictwo	tego gatunku.
26.	1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i>)	X – brak zagrożeń lub nacisków		Nie stwierdzono zagrożeń.
			1) F03.02 – pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych) 2) F03.02.03 – chwytanie, trucie, kłusownictwo	Ad. 1-2. Zagrożeniem może być nielegalne zabijanie osobników tego gatunku, zwłaszcza w sąsiedztwie stawów rybnych.
27.	1352 Wilk (<i>Canis lupus</i>)	1) G01 - sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) F03.01 – polowanie 3) D05 – usprawniony dostęp do obszaru 4) D01 – drogi, ścieżki, linie kolejowe 5) G05.11 – śmierć lub uraz w wyniku kolizji		Ad. 1. Niepokojenie i penetracja ludzka w siedliskach rozrodu oraz w obszarach preferowanych do lokalizacji miejsc rozrodu. Wzmoczona penetracja lasu w okresach grzybobrań. Ad. 2. Nielegalne zabijanie podczas polowań. Ad. 3-5. Rozbudowa sieci dróg powodująca wzrost ryzyka wypadków komunikacyjnych na tych drogach. Wypadki komunikacyjne na istniejących drogach, zwłaszcza o dużym natężeniu ruchu (w tym droga krajowa nr 22).
			1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) F03.02.03 – chwytanie, trucie, kłusownictwo	Ad. 1. Potencjalnie zagrożenie stanowi powstanie barier ekologicznych pogarszających możliwość migracji i łączność z populacjami sąsiednimi, w szczególności w wyniku wzrostu ruchu na drogach krajowych nr 10 i 22 lub w wyniku inwestycji drogowych i kolejowych. Ad. 2. Potencjalnym zagrożeniem jest kłusownictwo.
28.	1166 Traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze powoduje brak możliwości pełnego zidentyfikowania zagrożeń.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany	Ad. 1. W wyniku odwadniania terenu przez człowieka oraz w wyniku spadku poziomu wód gruntowych, niezależnie od jego przyczyny może dochodzić do zaniku zbiorników wodnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			stosunków wodnych 2) D01 – drogi, ścieżki, linie kolejowe 3) E01.03 – zabudowa rozproszona	stanowiących siedliska gatunku. Ad. 2-3. Zabudowa lub budowa dróg może skutkować zaburzeniem funkcjonowania metapopulacji, w tym ograniczeniem możliwości przemieszczania się osobników traszki pomiędzy miejscami zimowania i miejscami rozrodu oraz między różnymi zbiornikami wodnymi, a także ograniczeniem powierzchni siedlisk lądowych gatunku.
29.	1188 Kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze powoduje brak możliwości pełnego zidentyfikowania zagrożeń.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) D01 – drogi, ścieżki, linie kolejowe 3) E01.03 – zabudowa rozproszona	Ad. 1. W wyniku odwadniania terenu przez człowieka oraz w wyniku spadku poziomu wód gruntowych, niezależnie od jego przyczyny może dochodzić do zaniku zbiorników wodnych stanowiących siedliska gatunku. Ad. 2-3. Zabudowa lub budowa dróg może skutkować zaburzeniem funkcjonowania metapopulacji, w tym ograniczeniem możliwości przemieszczania się osobników kumaka pomiędzy miejscami zimowania i miejscami rozrodu oraz między różnymi zbiornikami wodnymi, a także ograniczeniem powierzchni siedlisk lądowych gatunku.
30.	1220 Żółw błotny (<i>Emys orbicularis</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze powoduje brak możliwości pełnego zidentyfikowania zagrożeń.
			K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Zagrożenie dla stanu gatunku stanowić może zarastanie potencjalnych miejsc lęgowych. W związku z niską liczebnością gatunku, wszelkie czynniki przypadkowe stanowią potencjalne zagrożenie dla stanu gatunku.
31.	1096 Minóg strumieniowy (<i>Lampetra planeri</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) J02.02.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy 3) J03.02.01 – bariery dla migracji 4) J02.02 – usuwanie osadów		Ad. 1-4. Brak pełnej ciągłości ekologicznej cieków w obszarze, w szczególności istnienie barier: elektrowni Kamienna na Drawie, jazów na Korytnicy, progów na Cieszynce, progów na Szczucznej; inne jazy i przegrody na ciekach, powodują fragmentację lokalnej populacji i ograniczają możliwości przemieszczania się między miejscami bytowania, tarliskami, siedliskami stadiów juvenilnych. Ad. 5. Zagrożenie nieumyślnymi negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nie rozpoznania znaczenia cieku dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku. Niepełna wiedza o występowaniu gatunku w obszarze powoduje

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		5) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		brak możliwości pełnego zidentyfikowania zagrożeń.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych 2) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Ad. 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, przekształcanie koryt rzecznych, usuwanie namulisk w ciekach oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla stanu gatunku.
32.	1106 Łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) J02.02.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy 3) J03.02.01 – bariery dla migracji 4) G05.07 – niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak		Ad. 1-4. Brak ciągłości ekologicznej Drawy, w szczególności bariera elektrowni Kamienna, uniemożliwia wykorzystanie pełnych potencjalnych siedlisk gatunku w obszarze.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 3) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych	Ad. 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, przekształcanie koryt rzecznych, usuwanie namulisk w ciekach oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla stanu gatunku. Ad. 3. Kłusownictwo może stanowić zagrożenie dla stanu gatunku.
33.	1163 Głowacz białopłetwy (<i>Cottus gobio</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) J02.02.05 - niewielkie		Ad. 1-2. Brak ciągłości ekologicznej cieków w obszarze, w szczególności istnienie barier: elektrowni Kamienna na Drawie, jazu na Korytnicy, progów na Cieszynce, progów na Szczucznej, inne jazy i przegrody na ciekach, powodują fragmentację lokalnej populacji.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		projekty hydroenergetyczne, jazy 3) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad. 3. Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nie rozpoznania znaczenia cieków dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 3) J02.02 – usuwanie osadów	Ad. 1-3. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, ingerencja w naturalne dno cieków i zróżnicowanie morfologiczne ich koryt oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla stanu gatunku.
34.	5339 Różanka (<i>Rhodeus amarus</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nie rozpoznania znaczenia cieków dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) F02.03 – wędkarstwo 3) F0202.01 – zbieranie przynęty	Ad. 1. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, usuwanie namulisk w ciekach, zanieczyszczenie wód oraz zanik populacji małży w wyniku ewentualnego zanieczyszczenia wód mogą stanowić zagrożenie dla gatunku. Ad. 2-3. Nielegalne wykorzystywanie gatunku, jako żywca przy połowach wędkarskich może stanowić zagrożenie dla jego stanu.
35.	1149 Koza (<i>Cobitis taenia</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nie rozpoznania znaczenia cieków dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) F02.03 – wędkarstwo 3) F0202.01 – zbieranie przynęty	Ad. 1. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, usuwanie namulisk w ciekach oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla stanu gatunku. Ad. 2-3. Nielegalne wykorzystywanie gatunku, jako żywca przy połowach wędkarskich może stanowić zagrożenie dla jego stanu. Ad. 4. Wprowadzanie do jezior ryb grzebiących w dnie i roślinożernych może stanowić zagrożenie dla stanu siedliska gatunku.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			4) F01 – akwakultura morska i słodkowodna	
36.	1014 Poczwarówka zwężona (<i>Vertigo angustior</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami lub brakiem właściwej ochrony, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Ad. 1-2. Zarośnięcie siedlisk lub zmiany ich stosunków wodnych mogą stanowić zagrożenie dla stanu gatunku.
37.	1016 Poczwarówka jajowata (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami lub brakiem właściwej ochrony, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Ad. 1-2. Zarośnięcie siedlisk lub zmiany ich stosunków wodnych mogą stanowić zagrożenie dla stanu gatunku.
38.	1032 Skójka gruboskorupowa (<i>Unio crassus</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nie rozpoznania znaczenia cieków dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Ad. 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach oraz zanieczyszczenia wody – w szczególności azotanami – mogą stanowić zagrożenie dla stanu gatunku.
39.	1037 Trzepla zielona (<i>Ophiogomphus ceclia</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nie rozpoznania znaczenia cieków dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			X – brak zagrożeń lub nacisków	Nie stwierdzono zagrożeń.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
40.	1042 Zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nie rozpoznania znaczenia akwenu dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			X – brak zagrożeń lub nacisków	Nie stwierdzono zagrożeń.
41.	1060 Czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ryzyko niewłaściwej ochrony w związku z brakiem wiedzy - nieznane przyczyny silnego spadku liczebności w obszarze.
			1) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 2) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Ad. 1-2. Niewłaściwe użytkowanie łąk oraz brak użytkowania powodujący ich zarastanie, mogą prowadzić do pogorszenia stanu gatunku.
42.	1084 Pachnica dębowa (<i>Osmoderma eremita</i>)	1) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 2) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Ad. 1-2. Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			F04 – pozyskiwanie i usuwanie roślin lądowych	Potencjalne ryzyko wycięcia drzew zasiedlonych oraz deficyt drzew do zasiedlenia.
43.	1088 Kozioróg dębosz (<i>Cerambyx cerdo</i>)	1) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 2) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 3) B02 – gospodarka leśna		Ad. 1-3. Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			F04 – pozyskiwanie i usuwanie roślin lądowych	Potencjalne ryzyko wycięcia drzew zasiedlonych oraz deficyt drzew do zasiedlenia.
44.	4056 Zatoczek łamliwy <i>Anisus vorticulus</i> UWAGA: W CHWILI OBECNEJ NIE MA	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			X – brak zagrożeń lub nacisków	Nie stwierdzono zagrożeń.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
	<i>TEGO PRZEDMIOTU OCHRONY W SDF ALE TRWA PROCEDURA ZMIANY</i>			